

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 777/2025
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Којић, председника већа, Александра Степановића, Мирољуба Томића, Слободана Велисављевића и Дијане Јанковић, чланова већа, са саветником Врховног суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Јелене Тројанчевић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Горњем Милановцу К.бр.9/22 од 18.02.2025. године и Вишег суда у Чачку Кж1. бр.48/25 од 23.04.2025. године, у седници већа одржаној дана 18.06.2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Јелене Тројанчевић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Горњем Милановцу К.бр.9/22 од 18.02.2025. године и Вишег суда у Чачку Кж1. бр.48/25 од 23.04.2025. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу К.бр.9/22 од 18.02.2025. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од две године. Окривљени је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка а према њему је изречена мера безбедности забране приближавања и комуникације са оштећеном.

Пресудом Вишег суда у Чачку Кж1. бр.48/25 од 23.04.2025. године, делимичним усвајањем жалби бранилаца окривљеног, преиначена је пресуда Основног суда у Горњем Милановцу К.бр.9/22 од 18.02.2025. године, само у погледу одлуке о казни, тако што је окривљени за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ осуђен на казну затвора у трајању од једне године, док су у преосталом делу жалбе бранилаца одбијене као неосноване, а првостепена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА - адвокат Јелена Тројанчевић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, повреде кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП и повреде одредбе члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и врати на поновно одлучивање или их преиначи и окривљеног ослободи од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, док у осталом делу нема прописан садржај.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву истиче битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП наводећи да су правноснажне пресуде засноване на незаконитим доказима и то пре свега на исказу оштећене који је дала у предмету Основног суда у Горњем Милановцу К 175/18, у који спис је суд извршио увид, иако је оштећена у предмету Основног суда у Горњем Милановцу К 9/22 ослобођена дужности сведочења јер се користила својим законским правом да не сведочи имајући у виду да јој је окривљени ванбрачни супруг. Исказ оштећене који је дала у предмету Основног суда у Горњем Милановцу К 175/18 био је предмет оцене од стране суда и на њему је заснована пресуда. Даље, изјава оштећене коју је дала у предмету К 175/18 је била предмет вештачења од стране вештака медицинске струке неуропсихијатра др Милоша Ђуровића и Љубице Рашић, на темељу које изјаве су вештаци дали психијатријско-психолошко вештачење оштећене у предмету К 9/22, који записник се налази у списима предмета и који је као доказ био предмет оцене суда. Имајући у виду да је оштећена ванбрачна супруга окривљеног, као и да се оштећена у предмету К 9/22 користила правом да буде ослобођена од дужности сведочења, то се на исказу оштећене који је дала у предмету Основног суда у Горњем Милановцу К 175/18 и на налазу вештака медицинске струке, који је дат на темељу изјаве оштећене у предмету К 175/18 пресуда не може заснивати. Такође, писана изјава оштећене која се налази у ПС Горњи Милановац од 10.09.2024. године није могла бити коришћена јер је незаконит доказ на коме се не може заснивати пресуда. Поред наведеног, бранилац наводи и да су и извештаји Центра за социјални рад од 15.09.2021, 30.11.2021. и 3.06.2024. године, као и изјаве сведока ББ и ВВ незаконити докази, јер исти садрже не само мере које су предузимане приликом рада са породицом окривљеног, већ су се као сведоци ББ и ВВ изјашњавале о околностима које су сазнале од оштећене пре покретања кривичног поступка, што и њихове исказе чини незаконитим доказима.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Наиме, стоје наводи браниоца окривљеног да су исказ оштећене који је дала у предмету Основног суда у Горњем Милановцу К 175/18, који је коришћен у предмету истог суда К 9/22 и писана изјава оштећене која се налази у ПС Горњи Милановац од 10.09.2024. године незаконит доказ, обзиром да је оштећена ванбрачна супруга

окривљеног и у предмету К 9/22 се користила правом да буде ослобођена од дужности сведочења.

Међутим, супротно наводима захтева браниоца окривљеног, из списка предмета произилази да нижестепени судови побијане правноснажне пресуде нису засновали искључиво на исказу оштећене који је дала у предмету Основног суда у Горњем Милановцу К 175/18 и писаној изјави оштећене која се налази у ПС Горњи Милановац од 10.09.2024. године, већ су чињенице везане за кривично дело насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, за које је окривљени правноснажно оглашен кривим и осуђен, утврђене и из других доказа изведених у току поступка и то извештаја Центра за социјални рад у Горњем Милановцу од 07.12.2021. године, 28.01.2022. године, 15.09.2021. године, 30.11.2021. године, 03.06.2024. године, 21.10.2024. године, решења ОЈТ Горњи Милановац Кт.бр.194/21 од 13.10.2021. године о одређивању статуса посебно осетљивог сведока оштећеној, решења Основног суда у Горњем Милановцу од 13.10.2021. године, извештаја ОЈТ Горњи Милановац од 15.03.2022.године, извештаја ПС Горњи Милановац од 15.03.2022. године, извештаја ОЈТ Горњи Милановац од 30.03.2022. године, извештај ПС Горњи Милановац од 12.05.2024. године, смс преписке оштећене и сведока ГГ, обавештења ОЈТ Горњи Милановац од 06.09.2024. године, извештаја ПС Инђија од 27.11.2024. године, исказа сведока ГГ, ДД, те осталих писаних доказа и одбране окривљеног. Дакле, како нижестепене пресуде нису засноване само на незаконитом исказу оштећене, који је дала у предмету Основног суда у Горњем Милановцу К 175/18 и писаној изјави оштећене која се налази у ПС Горњи Милановац од 10.09.2024. године и како је, по оцени Врховног суда, с обзиром на друге доказе изведене у законито спроведеном поступку, а затим појединачно и у њиховој међусобној вези оцењене у побијаним правноснажним пресудама, очигледно да би и без незаконито изведених доказа била донета иста пресуда, то самим тим неосновано бранилац окривљеног указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, као повреду поступка која је била од апсолутног утицаја на законитост и правилност правноснажне пресуде.

Неосновани су и наводи захтева да је изјава оштећене коју је дала у предмету К 175/18 била предмет вештачења од стране вештака медицинске струке неуропсихијатра др Милоша Ђуровића и Љубице Рашић, специјалисте медицинске психологије од 07.02.2023. године на темељу које изјаве су вештаци дали психијатријско-психолошко вештачење оштећене у предмету К 9/22 и који је као доказ био предмет оцене суда, из разлога што је наведена изјава оштећене у оквиру налаза и мишљења третирана као анамнестички податак који је саставни део извештаја сваког лекара, а вештаци су приликом израде налаза и мишљења поступали у свему у складу са одредбама члана 113, 114, 117, 120, 123 и 131. ЗКП, којима су прописане претпоставке и поступак спровођења ове доказне радње.

Надаље, неосновани су и наводи захтева да су и извештаји Центра за социјални рад од 15.09.2021, 30.11.2021. и 03.06.2024. године, као и изјаве сведока ББ и ВВ незаконити докази, јер исти садрже не само мере које су предузимане приликом рада са породицом окривљеног, већ су се као сведоци ББ и ВВ изјашњавале о околностима које су сазнале од оштећене пре покретања кривичног поступка, што и њихове исказе чини незаконитим доказима.

Наиме, одредбом члана 91. ЗКП је прописано да је сведок лице за које је вероватно да ће дати обавештење о кривичном делу, учиниоцу или о другим чињеницама које се утврђују у поступку, док је одредбом члана 92. у ставу 1. ЗКП прописано да способност сведочења има свако лице које може да пренесе своја сазнања или опажања у вези са предметом сведочења, а у ставу 3. да је свако лице које

се позива као сведок дужно да се одазове позиву, а ако овим закоником није другачије одређено (члан 93. и 94.) дужно је и да сведочи.

Право да ускрате сведочење у смислу одредбе члана 94. ЗКП имају само лица такстативно набројана у ставу 1. тачка 1) до 3) овог члана, па се овим правом не могу користити друга лица која се испитују у својству сведока.

Центар за социјални рад, према одредби члана 120. став 1. тачка 3) Закона о социјалној заштити, има јавна овлашћења и у складу са законом, између осталог, предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима.

Према одредби члана 4. став 2. Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад, Центар у вршењу јавних овлашћења у складу са законом, између осталог, доставља на захтев суда мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио овлашћени тужилац. Одредбама члана 4. став 1. тачка 13) и члана 7. Закона о спречавању насиља у породици, између осталог, предвиђена примена овог закона у кривичном поступку за кривично дело насиље у породици из члана 194. КЗ и Центар за социјални рад као установа надлежна за спречавање насиља у породици.

Из цитираних одредби произлази да је Центар за социјални рад установа која је законом овлашћена да даје налаз и стручно мишљење у предметима насиља у породици, као што је и у конкретној ситуацији случај, јер су извештаји Центра за социјални рад Горњи Милановац од 15.09.2021, 30.11.2021. и 03.06.2024. године израђени током процене ризика од насиља у породици, у смислу одредби члана 15. и 16. Закона о спречавању насиља у породици. Сходно томе, искази сведока ББ и ВВ, које су потписнице извештаја Центра за социјални рад Горњи Милановац од 15.09.2021, 30.11.2021. и 03.06.2024. године у који је суд извршио увид, а које су се у својим исказима изјасниле о сазнањима до којих су дошле као чланови стручног тима током процене наведеног ризика, представљају доказе на којима се пресуда може заснивати.

Према томе, околност што је оштећена искористила своје право да ускрати сведочење, не утиче на законитост других доказа, у конкретном случају на исказе сведока ББ и ВВ, које су се изјасниле о сазнањима до којих су дошле у оквиру обављања активности из свог делокруга рада у Центру за социјални рад када су обавиле разговор са оштећеном у оквиру поступања по Закону о спречавању насиља у породици, иако је оштећена касније, у кривичном поступку, искористила право да не сведочи. Стога искази наведених сведокиња, као и наведени извештаји Центра за социјални рад нису незаконити докази.

Бранилац окривљеног као разлог подношења истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП наводима да је суд приликом одмеравања казне окривљеном као отежавајућу околност навео „безобзирност и претње да ће убити окривљену“, што је обележје кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ, за које дело је окривљени оглашен кривим.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 54. став 3. КЗ прописано је да се околност која је обележје кривичног дела не може узети у обзир и као отежавајућа, односно олакшавајућа околност, изузев ако прелази меру која је потребна за постојање кривичног дела или одређеног облика кривичног дела или ако постоје две или више оваквих околности, а само једна је довољна за постојање тежег, односно лакшег облика кривичног дела.

Следствено изнетом, по оцени Врховног суда околности, које је суд ценио као отежавајуће на страни окривљеног, ранију осуђиваност, између осталог за истоврсно кривично дело, према истој оштећеној, што указује на упорност окривљеног и да

описано насиље прелази оквире уобичајеног насиља у породици, те чињеницу да је оно вршено у континуитету у дужем временском периоду, не представљају околности које чине обележја кривичног дела у питању, при чему, по оцени овога суда, а супротно наводу из захтева бранилаца окривљеног суд као отежавајућу околност није ценио безобзирност и претње да ће убити окривљену.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у осталом делу нема законом прописан садржај.

У поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац окривљеног наводи да је повређен члан 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, а чиме се у суштини указује на повреду закона из члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП.

Када се захтев за заштиту законитости подноси из разлога прописаних одредбом члана 485. став 1. тачка 3) ЗКП, то се, према одредби члана 484. ЗКП, уз захтев мора доставити и одлука Уставног суда или Европског суда за људска права којом је утврђена повреда људског права и слобод окривљеног или другог учесника у поступку, а које је зајемчено Уставом или Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и додатним протоколима. Имајући у виду да у конкретном случају подносилац захтева за заштиту законитости уз захтев није доставио одлуку Уставног суда или Европског суда за људска права, то је Врховни суд нашао да у погледу ове повреде захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног нема прописан садржај.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена повреда закона на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА - адвоката Јелене Тројанчевић, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, захтев у односу на повреду закона наведене у изреци одбио као неоснован, док је у осталом делу на основу члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП и члана 484. ЗКП, захтев одбацио и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Гордана Којић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић